

Sygn. akt III AUa 2350/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2018r. w Katowicach

sprawy z odwołania P. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 11 października 2017r. sygn. akt IX U 1129/17

oddala apelację.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA T.Szweda
Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2350/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 października 2017 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku zmienił decyzję organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 10 lipca 2017r. (zmienioną decyzją z dnia 4 sierpnia 2017r.) i przyznał ubezpieczonemu P. Z. prawo do - opisanej normą art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - emerytury, poczynając od dnia 24 września 2017r.

Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczony P. Z., urodzony w dniu (...), w dniu 20 czerwca 2017r. wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 10 lipca 2017r. (zmienioną decyzją z 4 sierpnia 2017r.) organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z powodu nieudokumentowania wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999r. okres składkowy i nieskładkowy w łącznym wymiarze 25 lat, 9 miesięcy i 29 dni, w tym żadnych lat pracy w warunkach szczególnych, wskazując, że nie zaliczył do szczególnego stażu ubezpieczeniowego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie (...) Sp. z o.o. od 1 stycznia 1989r. do 3 stycznia 1993r. i od 2 kwietnia 1993r. do 28 lutego 1997r., mimo przedłożenia oryginalnego świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, gdyż pracodawca nie powołał w nim podstawy prawnej zaliczenia wskazanej pracy do pracy w warunkach szczególnych (brak wykazu).

Sąd Okręgowy ustalił, iż od dnia 1 lipca 1977r. ubezpieczony pracował w KWK (...). Po zlikwidowaniu kopalni powstał Zakład (...) Sp. z o. o., który następnie został przejęty przez Zakład (...). Od początku tego zatrudnienia ubezpieczony został skierowany do pracy do Zakładu (...), który już wtedy pracował przy KWK (...). Na początku był to dział elektrociepłowni, a potem samodzielny dział podległy kopalni. Zakład (...) przy KWK (...) powstał w 1974r., zajmując się produkcją soli spożywczej z kopalnianych wód dołowych. Wody kopalniane były pompowane z dołu do dużych zbiorników, filtrowane, podgrzewane do 120° C celem wytrącenia soli, potem schładzane w układzie wyparnym, aż do osiągnięcia breji solnej i odwirowywane. Efektem końcowym produkcji była sól spożywcza.

Zakład (...) usytuowany był poza terenem elektrociepłowni i poza terenem kopalni, choć organizacyjnie do tych struktur należał. W Zakładzie działały urządzenia energomaszynowe, pompy, przenośniki i sprężarki. Znajdowała się tam własna rozdzielnia elektryczna. Wszystkie te urządzenia należało stale remontować i konserwować.

Ubezpieczony ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie elektryka i rozpoczynając pracę w KWK (...), posiadał uprawnienia SEP do 1 KV. Jako elektryk, wykonywał - pod względem elektrycznym - remonty urządzeń, rozdzielni, instalacji, silników, które mieściły się w tym Zakładzie. Prace te były wykonywane w hali, w której nieprzerwanie odbywała się produkcja. W warsztacie były naprawiane mniejsze elementy urządzeń, a duże napędy były remontowane na stanowiskach. Instalacja elektryczna również była naprawiana w hali.

Po dwóch latach pracy ubezpieczony zdobył kolejne uprawnienia SEP do 6 KV. Dość szybko został skierowany do pracy, jako elektryk ruchowy, gdzie pracowano w wysokiej temperaturze, hałasie, wilgoci, wokół unosił się zapach solanki. Zawsze przy remoncie danego urządzenia, naprawie instalacji, czy wymianie instalacji elektrycznej, musiał być obecny drugi elektryk. Dla jednego elektryka była to praca zbyt niebezpieczna, gdyż wszystko było skorodowane, kable i puszki były zasolone, a przebicia z rurociągów były na porządku dziennym.

Ubezpieczony swoją pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i jedynie od 4 stycznia 1993r. do 1 kwietnia 1993r. korzystał z urlopu bezpłatnego. Nie miał żadnych nieusprawiedliwionych nieobecności przez cały okres pracy w Kopalni.

Od 1 lipca 1977r. do nadal ubezpieczony cały czas wykonuje czynności remontowe i konserwacyjne w Zakładzie zajmującym się produkcją soli, bezpośrednio w halach.

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał przy wykorzystaniu dowodów zeznań świadków K. I. i R. W. oraz dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonego z okresu opisanego zatrudnienia.

Sąd ten, przytaczając treść art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 1383 - dalej jako ustawa emerytalna) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 ze zm.) stwierdził, że w niniejszej sprawie poza sporem pozostawał fakt, iż ubezpieczony w dniu (...) ukończył 60 lat, nie przystąpił do OFE oraz posiada na dzień 1 stycznia 1999r. wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy.

Spór zaś polegał na ustaleniu, czy ubezpieczony posiada na dzień 1 stycznia 1999r., szczególny staż ubezpieczeniowy 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wymaganych przepisami ustawy, jako warunek konieczny do uzyskania uprawnień emerytalnych na podstawie powołanych przepisów.

Według Sądu Okręgowego, postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1998r. (za wyjątkiem okresu urlopu bezpłatnego od dnia 4 stycznia 1993r. do dnia 1 kwietnia 1993r.) pracował w Zakładzie (...), wykonując prace w postaci konserwacji i remontów urządzeń na wydziale produkcji soli.

Zdaniem tegoż Sądu, opisane prace, to prace w warunkach szczególnych, określone w - stanowiącym załącznik do cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. - wykazie A, dziale IV, poz. 10, tj. produkcja soli i solanki.

Zatem, ubezpieczony posiada staż 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a tym samym, spełnia warunki do uzyskania prawa do emerytury od 24 września 2017r., czyli od ukończenia wieku emerytalnego 60 lat.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia organ rentowy, zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie:

- art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej w zw. z § 4 cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów, poprzez błędne przyjęcie, że ubezpieczony spełnia warunki do przyznania wcześniejszej emerytury, a w szczególności, że legitymuje się wymaganym okresem stażu pracy w szczególnych warunkach,
- art. 233 k.p.c., mające istotny wpływ na wynik postępowania, poprzez dowolną ocenę zebranego materiału dowodowego, a w szczególności dowodów w postaci świadectw pracy w szczególnych warunkach na okoliczność ustalenia, że ubezpieczony przed dniem 1 stycznia 1989r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych,

wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, albo o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Według skarżącego organu rentowego, z zaświadczenia o zatrudnieniu z dnia 28 grudnia 2015r. wynika, że ubezpieczony w okresie od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1988r. był zatrudniony w Kopalni na stanowisku elektryka warsztatowego, natomiast od dnia 1 stycznia 1989r. pracował w Zakładzie (...) Sp. z o.o. na stanowisku montera aparatów i układów hydraulicznych i elektrycznych. Tylko zatem okres zatrudnienia od 1 stycznia 1989r. Kopalnia zaliczyła do pracy w warunkach szczególnych, co wynika bezpośrednio ze świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zdaniem apelującego, Sąd pierwszej instancji niesłusznie uznał za pracę w warunkach szczególnych okres od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1988r., gdyż okoliczność ta

nie wynika w żaden sposób ze zgromadzonej dokumentacji. Sąd Okręgowy w tym zakresie dał wiarę dwóm świadkom, którzy ze względu na znaczny upływ czasu mogli nieprecyzyjnie pamiętać minione zdarzenia. W uzasadnieniu wyroku brak natomiast wyjaśnień dlaczego Sąd ten nie dał wiary opisanym wyżej dowodom z dokumentów.

Ubezpieczony w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako własne, uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie wnioskodawca domaga się przyznania prawa do świadczenia emerytalnego opisanego treścią art. 184 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 162, poz. 1118). Zatem, należy stwierdzić, że bezspornie ubezpieczony:

- osiągnął wiek przewidziany w art. 32 cyt. ustawy,

- w dniu wejścia w życie ustawy osiągnął okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27;
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego;

spór zaś dotyczył przesłanki w postaci okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn.

Tak więc, należy wskazać, że art. 32 ustawy emerytalnej stanowi, iż ubezpieczonym zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ust. 4

cyt. przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac

lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Owe przepisy dotychczasowe to - powołane przez Sąd Okręgowy - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Trzeba zatem wskazać,

że przepis § 4 tegoż rozporządzenia RM stanowi, iż pracownik, który wykonywał prace

w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik

do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące przesłanki:

- osiągnął wiek 60 lat,

- ma wymagany okres zatrudnienia, tj. 25 lat pracy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, w tym pracy wymienionej w wykazie A.

Zatem, warunkiem koniecznym jest wykazanie przez wnioskodawcę, że w okresie co najmniej 15 lat wykonywał pracę - stale i pełnym wymiarze czasu pracy - na stanowisku pracy wymienionym w wykazie A.

Biorąc pod uwagę uzasadnienie apelacji, podnieść należy, iż obecnie spór dotyczy zatrudnienia ubezpieczonego w okresie od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1988r.

w KWK (...) w L..

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że praca w szczególnych warunkach, to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007r., III UK 66/07, Lex nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75).

Odnosząc się do dokumentacji zgromadzonej w aktach osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w KWK (...), stwierdzić należy, iż zachował się w nich zapisek głównego inżyniera elektrociepłowni (...) z dnia 30 czerwca 1977r., w którym zwraca się on o zatrudnienie ubezpieczonego w oddziale 91 w charakterze elektryka warsztatowego. W umowie o pracę z dnia 30 czerwca 1977r. wskazano, iż ubezpieczony zostaje zatrudniony jako elektryk „w Elektrociepłowni”. Z karty personalnej akt osobowych wynika, że wnioskodawca początkowo zatrudniony był w oddziale nr 91, a od 1 stycznia 1989r. w oddziale nr 94. Na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę apelacyjną ubezpieczony wyjaśnił, że oddział 91 był oddziałem odsalania i ulokowany był w elektrociepłowni. W następstwie reorganizacji, oddział ten został podzielony i ubezpieczony został przydzielony do nowoutworzonego oddziału nr 94, który w dalszym ciągu zajmował się odsalaniem wód kopalnianych. Podał przy tym, iż pomimo tego, iż początkowo został zatrudniony, jako elektryk warsztatowy, to jednak przez cały okres zatrudnienia wykonywał w oddziale odsalania prace remontowe, zajmując się naprawą i konserwacją urządzeń pracujących na halach przy produkcji soli. Podkreślić trzeba, iż z zeznań świadka K. I., który był przełożonym (sztygarem zmianowym) powoda od 1977r., wynika, że w całym okresie zatrudnienia w KWK (...) ubezpieczony wykonywał tego samego rodzaju pracę elektryka, zajmując się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy remontem i konserwacją urządzeń pracujących w halach zajmowanych przez zakład odsalania, ulokowany w strukturach elektrociepłowni kopalnianej. Natomiast świadek R. W. (od 1977r. kierownik oddziału, na którym zatrudniony był ubezpieczony) podał, że w całym spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony, jako „elektryk ruchowiec”, pracując przy naprawach, remontach i konserwacji urządzeń ulokowanych w - pracującym w ruchu ciągłym - oddziale odsalania. Do 2001r. w oddziale nie było wydzielonego warsztatu i terminem tym określano miejsce w kanale kablowym. Do budowy warsztatu przystąpiono po 2001r. Świadek podał przy tym, że nazwy stanowisk dopasowywano tak, aby podnieść pracownikom wynagrodzenia.

Z przedstawionych wyżej dowodów wynika, że w całym okresie zatrudnienia ubezpieczonego KWK (...) w C. jego praca wykonywana była stale w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Cały kompleks zadań pracowniczych wpisywał się wówczas w zakres wyznaczony opisem zamieszczonym w poz. 10, działu IV wykazu A do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., jako produkcja soli.

Jednocześnie należy zauważyć, że wbrew twierdzeniom, na które powołuje się apelujący, Sąd Okręgowy nie naruszył granic swobodnej oceny dowodów określonej w art. 233 § 1 k.p.c., albowiem ich wiarygodność i moc ocenił według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności

(por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1966r., sygn. II CR 423/66; uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1999r., sygn. I PKN 632/98; uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002r., sygn. IV CKN 1256/00). Ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy, jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i waga ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Ustalenia faktyczne, dokonane w oparciu o tak ocenione dowody, nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych, tzn. nie mogą być sprzeczne z treścią dowodów, jak i logicznych (błędności rozumowania i wnioskowania).

Odnosząc powyższe dyrektywy do ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, w aspekcie wskazywanych przez skarżącego uchybień, nie sposób przyjąć zasadności jego argumentacji, że Sąd Okręgowy uznał dowolnie, wbrew zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu i w sposób sprzeczny z zaprezentowanym poglądami judykatury, że odwołujący się w okresie objętym sporem wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Konkludując, Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR